

Sydbane-racer'n

Nr. 105 November 2014 ISSN: 0805-7753
Organ for Norsk Jernbaneklubb Lokalavdeling Østfoldbanen

Vinterstemning ved Kråkstad (foto: Leif-H Ruud)

***Vi tøffer julen inn med julemøte på
Waldemarhøy 10. desember. Mer
informasjon inne i bladet!***

Adresse:

**NJK lokalavdeling
Østfoldbanen
Postboks 2
1581 Rygge.
Bankgiro: 1080 18 62565
E-post: ostfold@njk.no**

**Redaksjon:
Leif-Harald Ruud**

**Nettsted:
<http://njk.no/ostfold>**

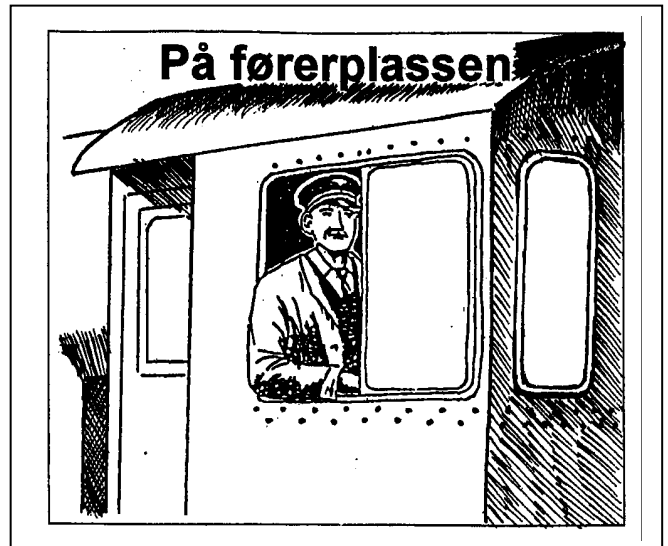
Stoff til bladet sendes til redaktørens e-postadresse leif-hr@online.no eller til lokalavdelingens postadresse, merket med bladets navn.

«Sydbaneracer'n» utgis som aktuelt nyhetsblad for Norsk Jernbaneklubb lokalavdelingen Østfoldbanen.

Bladet kommer før årsmøtet og andre medlemsarrangementer i lokalavdelingen, og trykkes i et opplag på 205 eks.

Stoff til neste utgave av «Sydbaneracer'n» må være redaksjonen i hende senest tre uker etter utsendelse av dette nummer.

Husk å melde adresseendring til lokalavdelingen dersom du flytter og fortsatt vil motta Sydbaneracer'n.

Hallo folkens!

Det har for lengst blitt høst, og selv om det i skrivende stund (28. oktober) fortsatt er 13 varmegrader og for øvrig et behagelig vær, må vi nok være forberedt på å våkne til en snøhvit morgen om ikke så altfor lenge.

Det har omsider blitt noenlunde ordnede forhold på Kråkstad stasjon igjen: Jernbaneverket er så å si ferdig med ombyggingsarbeidet, og det er mulig å plassere grillen utenfor Den Røde Baron igjen. Det betyr at lørdagsmøtene flyttes fra Jans og Geir-Widars hager og tilbake til den faste plassen ved spor 4.

Ellers oppfordres medlemmene til å notere to arrangementer i almanakken, nemlig julemøtet på Waldemarhøy 10. desember 2014 og vårens MJ-messe på Kråkstad Samfunnshus 11. og 12. april 2015. Vi kan vel regne med deg blant de frivillige på messa?

Hilsen Leif-Harald

Så ønsker vi da lokalavdelingens medlemmer hjertelig velkomne til julemøte på Waldemarhøy igjen! Onsdag 10. desember kl 18.30 samles vi tradisjonen tro i den gamle doktorboligen i Ski.

Med gode tradisjoner menes kort og godt lysbildekonkurransen, loddsalg og gratis bevertning til de frammøtte. Salgsavdelingen er naturligvis også til stede. Vel møtt!

Liholtbanen – et minne fra steinbruddenes tidsalder i Østfolds sørligste hjørne

Steinhuggeriets brygge ved Iddefjorden (Anders Beer Wilse)

Lokalavdelingens tur lørdag den 24. mai gikk til Liholt i Idd, rett syd for Halden.

Kari og Svein Norheim ga oss en interessant tur langs banens trasé, som fortsatt er synlig i terrenget fra brygga ved Iddefjorden og helt opp til steinbruddet i åsen.

Virksomheten på Liholt startet i 1875. Liholt hadde i den travle tiden mye å vise fram. Liholtbanen var kanskje det mest spesielle. Det var en 4 km lang, normalsporet jernbane og da enestående i sitt slag i steinindustrien i Norge. I Sverige finnes det et tilsvarende anlegg.

Det var 150 meter høydeforskjell mellom banens endepunkter Rødhella med dampskipsbrygge og Høyda med steinbruddet. Stigningen var så bratt at sporet var lagt i fire såkalte vendesløyfer.

Over: Opplagringsplass ved brygga (Anders Beer Wilse)

Under: Fra selve bruddet (Anders Beer Wilse)

Banens stigning var så bratt at det ikke var ufarlig å kjøre denne. Det fortelles at lokomotivfører Petter Thorvik, som senere ble stortingsmann, en gang vinterstid forgjeves bremset, sandstrødde skinnene og gjorde alt for å holde igjen. Han måtte til slutt kaste seg av. Lokomotivet og vognene for da tvers gjennom et hus som ble brukt til reparasjonsarbeider og vedlikehold av lokomotivet, før det og vognene stanset.

*Et damplok som ved første øyekast kunne virke puslete og beskjedent,
men som i virkeligheten framsto som en skikkelig arbeidshest
(Anders Beer Wilse)*

En såkalt bremsebane fantes også på Liholt. «Bana» kaltes denne på folkemunne. Den gikk fra fjellet og ned til brygga. En fullastet vogn trakk en tom opp, men det var også et bremsehus ved endepunktet oppe i fjellet.

Dampskipsbrygga, hvor bare de indre steinfundamentene er igjen, var viktig. Liholt hadde som de andre steinhoggerplassene anløp av dampbåt flere ganger i uka. Båten gikk da til Halden og den var også innom svensk side.

Det var Fredrikstad Stenhuggeri som drev stenbruddene i storhetstiden på Liholt. Liholtbanen ble nedlagt allerede under 1. verdenskrig. Lokomotiv, vognmateriell og skinner ble solgt til skrappris og ga mer i inntekt enn det hadde kostet å anlegge banen.

Steinblokker løftes over på vogner for deretter å bli fraktet ned til dampskipsbrygga ved fjorden. (Anders Beer Wilse)

B

**Returadresse:
NJK lokalavdelingen
Østfoldbanen
Postboks 2,
1581 Rygge.**

Ved spor 4 på Kråkstad stasjon treffes vi stadig hver mandag fra kl 18.30 samt den første lørdagen hver måned fra kl 14.30. På nettsiden bringer vi informasjon i tilfelle forandringer!

Har du tenkt på å selge brukt modelljernbaneutstyr?

**Hva med en annonse i Sydbaneracer'n?
Ta kontakt med redaksjonen eller styret i lokalavdelingen. Prisen blir vi nok enige om.**